

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Hodowca zwierząt domowych (612106)

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Hodowca zwierząt domowych

(612106)

Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Hodowca zwierząt domowych (612106)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [603]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/kot-kotek-koty-kaca-448339>
[dostęp: 31.03.2019].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie hodowli zwierząt domowych.....	10
3.3. Kompetencje społeczne.....	12
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Hodowca zwierząt domowych 612106

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Hodowca gadów.
- Hodowca gryzoni.
- Hodowca kotów.
- Hodowca płazów.
- Hodowca psów.
- Hodowca ptaków domowych.
- Hodowca ryb akwariowych.
- Hodowca zwierząt egzotycznych.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 6121 Livestock and dairy producers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Anna Jawor-Joniewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Monika Krębska – Indywidualne gospodarstwo rolne, Łaguny.
- Magdalena Rydzowska-Dolatowska – Ekspert niezależny, Konopki.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Zdzisław Czajka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Gruza – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Klaudia Gumieniak – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Urszula Jeruszka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Barbara Sajkiewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Jacek Krębski – Indywidualne gospodarstwo rolne, Konopki.
- Krzysztof Skierkowski – Indywidualne gospodarstwo rolne, Komorniki.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Roman Kępiński – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Praktycznego w Grodkowie, Grodków.
- Rafał Kozik – Branżowa Szkoła I Stopnia nr 33, Kraków.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Hodowca⁴ zwierząt domowych organizuje, nadzoruje i prowadzi hodowlę lub **chów¹** oraz zbyt (sprzedaż) zwierząt, takich jak: psy, koty, świnki morskie, chomiki, myszy, szczury, ptaki, gady, płazy, ryby i owady.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Hodowca zwierząt domowych zajmuje się chowem zwierząt domowych w celu osiągnięcia zysku ze sprzedaży. Nabywcami zwierząt są najczęściej osoby prywatne. Zwierzęta z danej hodowli mogą być chowane w podgrupach gatunkowych lub mieszanych.

Hodowca zwierząt domowych organizuje proces hodowli i sprawuje nad nim nadzór. **Hodowla zwierząt⁵** powinna być zarejestrowana w organizacjach zrzeszających hodowców poszczególnych gatunków zwierząt. Osoba zatrudniona w tym zawodzie ma obowiązek zgłoszenia hodowli do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii (zgodnie z adresem prowadzenia hodowli). Każdy hodowca zwierząt, bez względu na zakres i rodzaj prowadzonej działalności, powinien prowadzić szczegółową **dokumentację hodowlaną²**.

W ramach zadań zawodowych pracownik w tym zawodzie zajmuje się m.in. żywieniem hodowanych zwierząt, ich codzienną pielęgnacją, dbaniem o ich dobrą kondycję i stan zdrowia oraz utrzymywaniem właściwych warunków sanitarnych w pomieszczeniach, w których prowadzona jest hodowla. Ponadto hodowca zwierząt domowych zobowiązany jest do sumiennego przygotowania przedsprzedażowego zwierząt pod względem behawioralnym, jak i weterynaryjnym. Istotną częścią tej pracy jest również uczestnictwo w wystawach i pokazach przygotowywanych dla danego gatunku zwierząt.

Sposoby wykonywania pracy

Pracownik w zawodzie **hodowca zwierząt domowych** wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- ocenianiu warunków prowadzenia hodowli lub chowu poszczególnych zwierząt oraz możliwości ich spełnienia zgodnie z potrzebami gatunkowymi,
- ocenianiu zewnętrznych cech gatunkowych, osobniczych i użytkowych,
- planowaniu i organizowaniu zaopatrzenia w wodę, **pasze⁸**, dodatki paszowe, odżywkę mineralną i hormonalną,

- prowadzeniu racjonalnego żywienia, zgodnie z potrzebami gatunkowymi, klimatycznymi oraz wiekowymi,
- podawaniu pasz i pojeniu zwierząt,
- gromadzeniu, przechowywaniu i porcjowaniu pasz, ich uszlachetnianiu i wzbogacaniu,
- utrzymywaniu należytej czystości pomieszczeń, zwierząt oraz urządzeń produkcyjnych: klatek, terrariów, akwariów itp.,
- usuwaniu odchodów oraz ich utylizowaniu,
- kojarzeniu zwierząt oraz zapewnianiu warunków rozwojowych,
- zapewnieniu odpowiednich warunków porodowych i poporodowych (lęgowych) oraz zapewnianiu zwierzętom należytych pomieszczeń do wychowu,
- znakowaniu i ważeniu urodzonych zwierząt oraz wprowadzaniu ich do rejestru hodowlanego, rozdysponowaniu i sprzedaży,
- imprintingu⁶ nowonarodzonych zwierząt, warunkującym spełnienie celowości hodowli,
- zapewnianiu właściwych warunków wychowu, wzrostu i rozwoju zwierząt zgodnie z wymaganiami gatunkowymi,
- zapewnianiu systematycznej opieki weterynaryjnej,
- prowadzeniu obserwacji zachowań i wyciąganiu wniosków oraz odpowiednim reagowaniu na zachowania niepożądane, takie jak np. agresja, kanibalizm,
- likwidowaniu zagrożeń i stresów wynikających z nienaturalnych warunków bytowych,
- decydowaniu o nabywaniu sprzętu i urządzeń przydatnych w hodowli oraz chowie, przeprowadzaniu remontów okresowych i konserwacji budynków, pomieszczeń i urządzeń (oświetlenia, wentylacji, ogrzewania),
- udzielaniu pomocy zwierzętom w wypadku zachorowań, skaleczeń itp.,
- przestrzeganiu przepisów weterynaryjno-sanitarnych w celu uniknięcia chorób odzwierzęcych.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Hodowca zwierząt domowych pracuje najczęściej w budynkach i na świeżym powietrzu, na terenie gospodarstwa będącego zwykle jego własnością. Prowadzenie działalności gospodarczej wiąże się z koniecznością samodzielnego organizowania formalnej strony funkcjonowania hodowli oraz z wykonywaniem większości czynności związanych z prowadzoną samodzielnie hodowlą. Jest to praca o dość znacznym obciążeniu fizycznym, wspomagana często przez specjalistyczny sprzęt, która wymusza posiadanie odpowiednich warunków kondycyjnych i zdrowotnych.

W zależności od rodzaju i wielkości hodowli czynności zawodowe mogą być wykonywane w różnych pozycjach ciała (stojącej, siedzącej, w ciągłym ruchu, itp.), w zmiennym oświetleniu (naturalnym, sztucznym, mieszanym), w boksach, kojcach, klatkach, ale i w pomieszczeniach biurowych. Pomieszczenia, gdzie wykonywana jest praca, posiadają zazwyczaj oświetlenie dzienne i sztuczne oraz instalacje wentylacyjne. Praca w zawodzie hodowcy zwierząt domowych może wymagać konieczności przemieszczania się w terenie, w zmiennych warunkach atmosferycznych – w zależności od rodzaju i wielkości danej hodowli oraz przyjętych rozwiązań organizacyjnych. Osoba pracująca w tym zawodzie stosuje środki ochrony indywidualnej w postaci fartuchów, butów roboczych, rękawic lateksowych, masek chroniących układ oddechowy oraz okularów ochronnych. Odzież robocza „brudna” powinna być zmieniana przed wyjściem z hodowli na „czystą” w celu zmniejszenia ryzyka rozprzestrzeniania zakażenia oraz ograniczenia wnoszenia zarazków do hodowli.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Hodowca zwierząt domowych w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- sprzęt do pakowania i umieszczania zwierząt w klatkach i skrzyniach,
- narzędzia i maszyny do ładowania zwierząt, w tym podnośniki i wózki jezdniowe,
- sprzęt do transportowania zwierząt, np. przyczepy do transportu, samochód dostawczy,
- sprzęt do czyszczenia zwierząt,
- sprzęt do krępowania zwierząt,
- sprzęt do golenia i strzyżenia, obcinania i obrządzania⁷,
- sprzęt do kontrolowania temperatury, wilgotności, oświetlenia, wentylacji pomieszczeń,
- klatki,
- poidła,
- karmidła.

Organizacja pracy

Praca **hodowcy zwierząt domowych** ma zwykle charakter indywidualny i samodzielny w zakresie wyboru metod i sposobów działania na terenie hodowli. Z uwagi na wielkość i rodzaj danej hodowli, praca jest wykonywana w różnych porach dnia i nocy przez całą dobę, 7 dni w tygodniu. Właściciel hodowli sam dysponuje swoim czasem i ustala godziny pracy, nierzadko pracując ponad 8 godzin dziennie. Hodowca zwierząt domowych może kontaktować się (zwykle bezpośrednio lub telefonicznie) z innymi hodowcami w celu konsultacji czy wymiany informacji dotyczących prowadzonej działalności, ze współpracownikami (w przypadku większych hodowli), wykonującymi zadania zlecone przez właściciela hodowli oraz klientami (także drogą elektroniczną).

Praca hodowcy zwierząt domowych, pozornie zrutynizowana, każdego dnia dostarcza nowych, nieprzewidzianych okoliczności i spostrzeżeń zmuszających hodowcę do niestandardowych działań i rozwiązywania pojawiających się problemów.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Hodowca zwierząt domowych może być narażony na zagrożenia:

- fizyczne (ze strony zwierząt: ugryzienia, zadrapania, przygniecenia, ukąszenia itp. oraz związane z nadmiernym wysiłkiem związanym z przenoszeniem ciężarów i wykonywaniem czynności w wymuszonej pozycji ciała),
- alergiczne (np. w przypadku uczulenia na gazy pochodzące z odchodów zwierząt, głównie metan, amoniak, tlenki siarki i azotu itp.),
- mechaniczne (poślizgnięcia, ułucia, przecięcia, przekłucia, poparzenia),
- biologiczne (choroby zakaźne zwierząt).

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m. in.:

- choroby układu oddechowego (np. pylica płuc, przewlekłe choroby oskrzeli, astma),
- choroby skóry i oczu (zapalenie skóry, rumień, poparzenia, uszkodzenia rogówki, zaćma fotochemiczna),
- choroby zakaźne,
- choroby pasożytnicze,
- choroby układu mięśniowo-kostno-szkieletowego (urazy oraz dolegliwości bólowe pleców, ramion, rąk, kolan i kręgosłupa).

WAŻNE:

W związku z występującymi zagrożeniami w pracy **hodowcy zwierząt domowych** szczególnie ważne są planowanie i organizacja pracy zgodne z:

- wymaganiami sanitarno-higienicznymi,
- zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy,
- zasadami przeciwpożarowymi,
- zasadami ochrony środowiska,
- zasadami ergonomii,
- zasadami gospodarowania odpadami.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **hodowca zwierząt domowych** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność do pracy ze zwierzętami,
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- uzdolnienia kierownicze i organizacyjne,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność do obserwacji zwierząt i odczytywania ich zachowań behawioralnych;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do pracy indywidualnej,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych (różnych) warunkach środowiskowych,
- gotowość do tworzenia i podtrzymywania sieci kontaktów z klientami,
- odpowiedzialność proekologiczna,
- kontrolowanie własnych emocji,
- dbałość o jakość pracy,
- wytrwałość i cierpliwość.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy w zawodzie **hodowca zwierząt domowych** wymagana jest ogólnie dobra kondycja fizyczna i sprawność zarówno kończyn górnych, w szczególności zręczność rąk i palców, jak i kończyn dolnych. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac ciężkich.

Ze względu na pracę w ciągłym ruchu pożądane jest u hodowcy zwierząt domowych prawidłowe funkcjonowanie podstawowych układów: krążenia, oddechowego, nerwowego, trawienno-mięśniowego, kostno-stawowego. Bardzo ważna jest także wytrzymałość na długotrwały wysiłek. W zawodzie hodowca zwierząt domowych istotny jest dobry wzrok, a także widzenie stereoskopowe, dobre widzenie o zmroku, koordynacja wzrokowo-ruchowa oraz sprawność zmysłu równowagi. Wymagania zdrowotne są w dużym stopniu uzależnione od wielkości oraz intensywności i przedmiotu hodowli.

Do przeciwwskazań uniemożliwiających pracę w zawodzie hodowca zwierząt domowych należą:

- przewlekłe choroby układu oddechowego,
- alergie, w szczególności wywoływane przez sierść zwierząt.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) w Polsce nie prowadzi się formalnego kształcenia w zawodzie **hodowca zwierząt domowych**. Osoby zainteresowane pracą w zawodzie hodowca zwierząt domowych mogą ukończyć (dla młodzieży) technikum w zawodzie pokrewnym technik weterynarii.

Pracę w zawodzie hodowca zwierząt domowych może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy.

W zawodzie mogą pracować także osoby z wykształceniem wyższym po kierunkach związanych z zoologią, zootechniką¹¹ czy weterynarią.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **hodowca zwierząt domowych** nie występują specyficzne wymagania w zakresie tytułów zawodowych, kwalifikacji czy uprawnień dla kandydata do pracy. Preferowane są świadectwa ukończenia kursów i certyfikaty potwierdzające kompetencje przydatne do wykonywania powierzonych zadań, np. dyplom potwierdzający kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie pokrewnym technik weterynarii, uzyskany po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, w zakresie kwalifikacji: RL.10 Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt, RL.11 Wykonywanie czynności pomocniczych w zakresie usług weterynaryjnych oraz kontroli i nadzoru weterynaryjnego.

Cenione jest również posiadanie:

- suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- udokumentowanego doświadczenia zawodowego w dziedzinie hodowli zwierząt, potwierdzającego umiejętności praktyczne w zawodzie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Hodowca zwierząt domowych może:

- w miarę nabywania doświadczenia, umiejętności i wiedzy rozszerzyć zakres prowadzonej działalności hodowlanej, co umożliwi uzyskanie marki dobrego hodowcy w określonej specjalizacji, efektywne zarządzanie produkcją czy stosowanie metod selekcyjnych w hodowli,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez instytucje wspierające branżę hodowli zwierząt domowych lub wyspecjalizowane ośrodki szkoleniowe,
- jeżeli posiada wykształcenie średnie i zdany egzamin maturalny, dalej kształcić się na studiach wyższych, a po ich ukończeniu na studiach podyplomowych na kierunkach związanych z zoologią, zootechniką czy weterynarią.

Pracownik w tym zawodzie najczęściej prowadzi jednak własną działalność gospodarczą i zajmuje się pozyskiwaniem oraz dystrybuowaniem zwierząt we własnym zakresie.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (w 2019 r.) w zawodzie **hodowca zwierząt domowych** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Możliwe jest potwierdzanie kompetencji przydatnych dla tego zawodu przystępując do egzaminu, przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną, potwierdzającego kwalifikacje RL.10 Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt oraz RL.11 Wykonywanie czynności pomocniczych w zakresie usług weterynaryjnych oraz kontroli i nadzoru weterynaryjnego.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **hodowca zwierząt domowych** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik weterynarii ⁵	324002
Opiekun zwierząt domowych	516403
Treser psów	516405
Hodowca trzody chlewnej	612105
Hodowca zwierząt futerkowych	612107
Hodowca inwentarza mieszanego	612111
Hodowca zwierząt laboratoryjnych	612903

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **hodowca zwierząt domowych** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Planowanie, organizowanie i zarządzanie procesem hodowli zwierząt domowych.
- Z2 Podejmowanie działań hodowlanych służących uzyskaniu zwierząt najlepszych gatunkowo.
- Z3 Dobieranie rodzaju i ilości pokarmu stosownie do potrzeb danego gatunku i rasy zwierząt.
- Z4 Prowadzenie pielęgnacji zwierząt domowych oraz podejmowanie działań służących zapobieganiu i zwalczaniu chorób.
- Z5 Prowadzenie sprzedaży zwierząt domowych zgodnie z przyjętymi zasadami.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie hodowli zwierząt domowych

Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie hodowli zwierząt domowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Planowanie, organizowanie i zarządzanie procesem hodowli zwierząt domowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Grupy zwierząt hodowlanych; • Warunki hodowli danego gatunku zwierząt domowych; • Zasady i przepisy dotyczące ergonomii i ochrony środowiska, BHP oraz ochrony przeciwpożarowej w zakresie hodowli zwierząt domowych; • Zagrożenia dla zdrowia człowieka oraz dla środowiska związane z prowadzeniem hodowli; • Zasady prowadzenia dokumentacji hodowli zwierząt domowych; • Standardy sanitarne prowadzenia hodowli zwierząt domowych; • Zasady mechanizacji w procesie hodowli zwierząt domowych; • Podstawy budowy i zasady działania narzędzi wykorzystywanych do pracy w hodowli zwierząt domowych; • Zasady konserwowania i naprawy narzędzi wykorzystywanych do pracy w hodowli zwierząt domowych; • Cel i zasady prowadzenia hodowli zwierząt domowych oraz rozmieszczania ich chowu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustalać główne grupy zwierząt domowych hodowlanych w Polsce; • Dostosowywać warunki pomieszczenia do prowadzenia hodowli zwierząt domowych; • Organizować stanowisko pracy zgodnie z wymogami przepisów i zasad ergonomii, BHP, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz prowadzić dokumentację hodowli; • Zapobiegać zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka oraz środowiska, związanych z wykonywaniem zadań zawodowych przy prowadzeniu hodowli zwierząt domowych; • Dokumentować proces hodowli zwierząt domowych zgodnie z wymogami Unii Europejskiej oraz prowadzić dokumentację ekonomiczną; • Przestrzegać zasad i przepisów sanitarnych w prowadzeniu hodowli zwierząt domowych; • Dobierać i obsługiwać narzędzia i urządzenia niezbędne do wykonywania prac w danej hodowli zwierząt domowych; • Wyposażać hodowlę w narzędzia pomagające w prowadzeniu hodowli zwierząt domowych; • Stosować różne metody ochrony i konserwacji narzędzi wykorzystywanych do pracy w hodowli zwierząt domowych; • Opracowywać założenia do prowadzenia hodowli zwierząt domowych i dobierać odpowiednie środki i materiały.

Z2 Podejmowanie działań hodowlanych służących uzyskaniu zwierząt najlepszych gatunkowo	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady <u>plodności</u>⁹ zwierząt domowych w danej hodowli oraz wpływające na nią czynniki; Cykl rozrodczy i <u>rujowy</u>¹⁰ w procesie rozrodczym zwierząt domowych w danej hodowli oraz sposoby kojarzeń i metody selekcji osobniczej; Zasady pomocy porodowej i okołoporodowej zwierząt domowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzić hodowlę zwierząt domowych w grupach dojrzałości płciowej i rozplodowej oraz przeprowadzać kojarzenia i selekcję osobniczą w procesie rozrodczym; Kontrolować przyrost hodowli związany z dojrzałością rozplodową zwierząt domowych; Udzielać pomocy przy porodach zwierząt domowych, izolować matki i ich potomstwo w okresie okołoporodowym.
Z3 Dobieranie rodzaju i ilości pokarmu stosownie do potrzeb danego gatunku i rasy zwierząt	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady racjonalnego żywienia zwierząt domowych w danej hodowli; Proces trawienia karmy/odżywek i innego pokarmu przez zwierzęta domowe w danej hodowli; Zasady przyswajania składników odżywczych przez zwierzęta domowe w danej hodowli. 	<ul style="list-style-type: none"> Zaspokajać potrzeby żywieniowe zwierząt domowych w prowadzonej hodowli; Ustalać wartość pokarmową i strawność danego rodzaju pokarmu oraz dobowe dawki pokarmowe dla zwierząt domowych w danej hodowli; Kontrolować proces odżywiania i oceniać wyniki żywienia zwierząt domowych danego gatunku w danej hodowli.
Z4 Prowadzenie pielęgnacji zwierząt domowych oraz podejmowanie działań służących zapobieganiu i zwalczaniu chorób	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i formy pielęgnacji zwierząt domowych w danej hodowli; Rodzaje podstawowych i okresowych zabiegów pielęgnacyjnych zwierząt domowych w danej hodowli; Warunki sanitarne hodowli zwierząt domowych; Metody zapobiegania i zwalczania popularnych chorób zwierząt domowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosować w praktyce zasady i dobierać formy pielęgnacji zwierząt domowych; Wykonywać podstawowe i okresowe zabiegi pielęgnacyjne zwierząt domowych w danej hodowli; Zapewniać odpowiednie warunki sanitarne pomieszczeń dla zwierząt domowych w danej hodowli; Zapobiegać i zwalczać popularne choroby zwierząt domowych.
Z5 Prowadzenie sprzedaży zwierząt domowych zgodnie z przyjętymi zasadami	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady wyceny zwierząt domowych z danej hodowli; Zasady prowadzenia handlu zwierzętami domowymi w danej hodowli; Klasyfikację sprzedaży zwierząt domowych w danej hodowli; 	<ul style="list-style-type: none"> Wyceniać do sprzedaży zwierzęta domowe z danej hodowli; Prowadzić sprzedaż zwierząt domowych zgodnie z obowiązującymi zasadami handlu zwierzętami z tego typu hodowli; Ewidencjonować zwierzęta domowe przeznaczone do sprzedaży z danej hodowli;

Sposoby ewidencji i rozliczania kosztów hodowli zwierząt domowych w danej hodowli.	Rozliczać produkcję w ramach prowadzonej hodowli zwierząt domowych.

3.3. Kompetencje społeczne

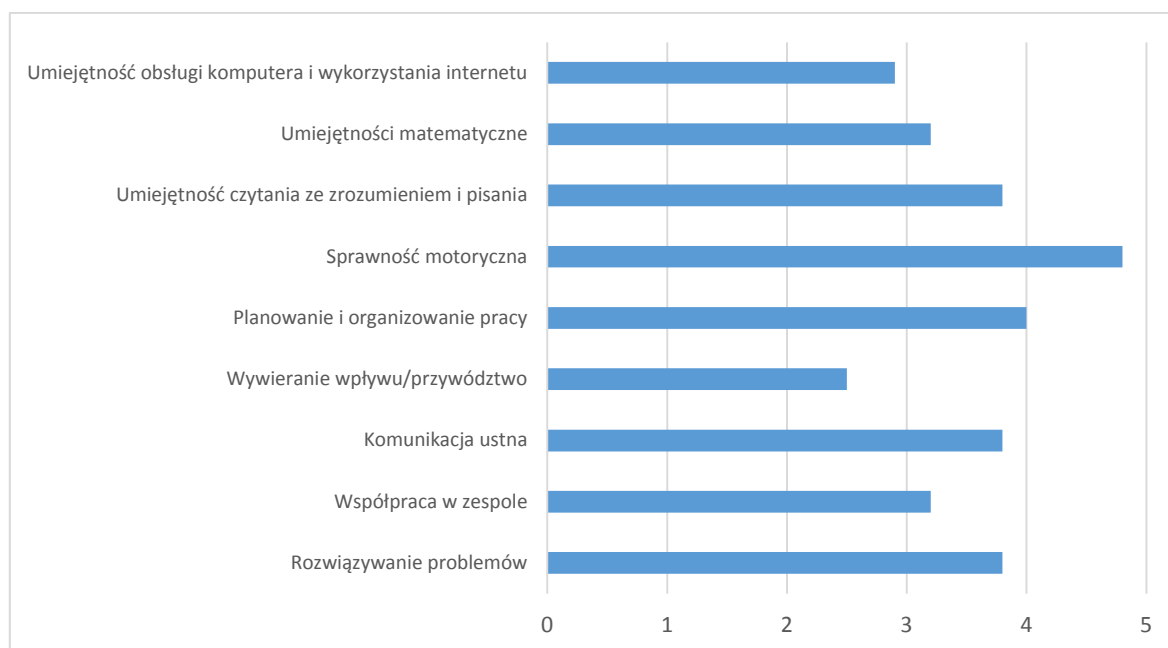
Pracownik w zawodzie **hodowca zwierząt domowych** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za planowanie i prowadzenie hodowli zwierząt domowych.
- Dostosowania własnego zachowania do zmiennych okoliczności pracy w warunkach hodowli zwierząt domowych.
- Poznawania nowych rozwiązań w zakresie hodowli zwierząt domowych i uczenia się.
- Pracy samodzielnej i podejmowania współpracy w zorganizowanych warunkach pracy przy danej hodowli zwierząt domowych.
- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki swoich działań w ramach pracy zespołowej.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **hodowca zwierząt domowych**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **hodowca zwierząt domowych**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **hodowca zwierząt domowych** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Hodowca zwierząt domowych w Polsce zazwyczaj pracuje w obrębie własnego prywatnego gospodarstwa, prowadząc działalność gospodarczą. Osoba pracująca w tym zawodzie może być zatrudniona także w:

- farmach³ i zagrodach zwierzęcych,
- gospodarstwach indywidualnych,
- laboratoriach biologicznych, farmaceutycznych i medycznych,
- schroniskach dla zwierząt,
- sklepach z artykułami dla zwierząt,
- zwierzętarniach¹² funkcjonujących przy ośrodkach naukowych i dydaktycznych lub prowadzonych przez przedsiębiorstwa prywatne,
- szpitalach dla zwierząt itp.

Obecnie (2019 r.) większość osób wykonujących ten zawód preferuje jednak samozatrudnienie, opierające się na hodowli wybranego gatunku zwierząt domowych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**:
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку->

praca
Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>
Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
<http://zielonalinia.gov.pl>
Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl
Portal EU Skills Panorama:
<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>
Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
<https://eures.praca.gov.pl>
<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (w 2019 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **hodowca zwierząt domowych**, ale osoba zainteresowana podjęciem pracy w tym zawodzie może:

- ukończyć technikum w zawodzie pokrewnym technik weterynarii,
- ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji RL.10 Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt i/lub RL.11 Wykonywanie czynności pomocniczych w zakresie usług weterynaryjnych oraz kontroli i nadzoru weterynaryjnego.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe oferują:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Osoby, które uzyskały powyższe kwalifikacje, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

Hodowca zwierząt domowych może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach dotyczących np. żywienia zwierząt domowych, organizowanych przez:

- placówki kształcenia zawodowego – publiczne i niepubliczne,
- prywatne firmy edukacyjne,
- związki hodowców,
- ośrodki doradztwa hodowli,
- przedsiębiorstwa specjalizujące się w produkcji karm dla zwierząt domowych.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Hodowca zwierząt domowych może również doskonalić swoją wiedzę i umiejętności samodzielnie, korzystając ze specjalistycznej literatury oraz czasopism branżowych.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2019 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **hodowca zwierząt domowych** jest uzależnione od wielu czynników, takich jak:

- rodzaj prowadzonej hodowli,
- ceny oferowanej w chwili sprzedaży zwierząt z danej hodowli,
- wielkości hodowli,
- miejsca zbytu,
- gatunku i rasy zwierząt.

Zarobki w małych hodowlach mogą utrzymywać się na poziomie wynagrodzenia minimalnego (2250 zł brutto miesięcznie). Nie brakuje jednak hodowli pozwalających na wypracowanie dochodu netto (po pokryciu kosztów prowadzonej hodowli) w przedziale od kilku do kilkunastu tysięcy złotych miesięcznie, a także wyższego.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczablach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **hodowca zwierząt domowych** jest praktycznie niemożliwe zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Uniemożliwiają one prawidłową realizację zadań w zawodzie hodowcy zwierząt domowych. Warunkiem niezbędnym zatrudnienia – w przypadku niewielkich dysfunkcji – jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb osób:

- z niewielkimi dysfunkcjami kończyn dolnych (05-R), które nie wykluczają stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się i swobodnego wykonywania zadań zawodowych,
- z niewielkimi dysfunkcjami narządu wzroku (04-O), o ile pole widzenia pozostaje prawidłowe lub nieznacznie ograniczone, pracownik prawidłowo rozróżnia barwy, a inne ewentualne wady wzroku są skorygowane odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewniają ostrość widzenia,
- z niewielkimi dysfunkcjami narządu słuchu (03-L), jeśli niepełnosprawność jest możliwa do skorygowania za pomocą implantów lub aparatów słuchowych w stopniu umożliwiającym komunikację werbalną.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2132).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 122).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1-8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie kwalifikacji rolniczych posiadanych przez osoby wykonujące działalność rolniczą (Dz. U. poz. 109).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).

Literatura branżowa:

- Grela E.R. (red.): Chemia i biotechnologia w produkcji zwierzęcej. PWRiL, Warszawa 2011.
- Ilski K. (red.): Człowiek w świecie zwierząt – zwierzęta w świecie człowieka. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2012.
- Loeffler K.: Anatomia i fizjologia zwierząt domowych. PZWL, Warszawa 2018.
- Wierzbicki H., Zatoń-Dobrowolska M., Żuk B.: Genetyka populacji i metody hodowlane. PWRiL, Warszawa 2011.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce:
https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <https://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik weterynarii: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/324002.pdf
- Opis zawodu: https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/rolnictwo-ochrona-srodowiska/hodowca-zwierzat_pr-975.html
- Opis zawodu: https://m.ciop.pl/CIOPPortalWAR/appmanager/ciop/mobi?_nfpb=true&_pageLabel=P414005541495636324675&html_tresc_root_id=300006042&html_tresc_id=300005975&html_klucz=300006042&html_klucz_spis=
- Opis zawodu: <https://yep.academy/profession/rolnik-hodowca>
- Opis zawodu: https://www.pfron.org.pl/fileadmin/files/t/4119_Technik_hodowca_zwierz__t.pdf
- Opis zawodu: https://www.szkolnictwo.pl/szukaj,technik_hodowca_zwierzat
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.

Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.edu.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Chów	Racjonalne utrzymywanie zwierząt i opieka nad nimi.	https://sjp.pl/ch%C3%B3w [dostęp: 31.03.2019]
2	Dokumentacja hodowlana	Zbiór dokumentów zawierających informacje o zwierzęciu gospodarskim, jego przodkach i potomstwie, stadzie lub rodzie, w szczególności zawierający dane o ich wartości użytkowej i hodowlanej.	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20071330922/U/D20070921Lj.pdf [dostęp: 31.03.2019]

3	Farma	Duże gospodarstwo rolne, zmechanizowane i specjalizujące się w chowie wybranych zwierząt. Z reguły zatrudnia najemną siłę roboczą.	https://www.gospodarz.pl/encyklopedia-rolnicza/f/farma.html [dostęp: 31.03.2019]
4	Hodowca	Osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca hodowlę zwierząt i ich dokumentację hodowlaną.	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20071330922/U/D20070921Lj.pdf [dostęp: 31.03.2019]
5	Hodowla zwierząt	Zespół zabiegów zmierzających do poprawienia założeń dziedzicznych (genotypu) zwierząt, w zakres których wchodzi ocena wartości użytkowej i hodowlanej zwierząt, selekcja i dobór osobników do kojarzenia, prowadzony w warunkach prawidłowego chowu.	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20071330922/U/D20070921Lj.pdf [dostęp: 31.03.2019]
6	Imprinting, wdrukowanie, wpojenie	Utrwalenie się w świadomości zwierząt specyficznych bodźców we wczesnym etapie ich rozwoju osobniczego, które następnie wywołują u nich instynktowne reakcje. Młode organizmy uczą się rozpoznawać różne obiekty (np. rodziców, rodzeństwo) i typowe dla tych obiektów zachowania przy użyciu różnych zmysłów, np. wzroku, dotyku, itp. Ten szybki proces uczenia pozostawia trwały ślad w życiu organizmu w postaci utrwalenia poznanych obiektów i ich zachowań jako tak zwanych reakcji wrodzonych.	https://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/imprinting-wdrukowanie-wpojenie [dostęp: 31.03.2019]
7	Obrządzanie	Wykonywanie codziennych prac gospodarskich, szczególnie związanych z hodowlą zwierząt domowych; oprzątanie.	https://sjp.pl/obrz%C4%85dzanie [dostęp: 31.03.2019]
8	Pasza	Produkty pochodzenia roślinnego (rośliny paszowe), zwierzęcego oraz mineralnego, a także substancje otrzymywane w wyniku przemian chemicznych (mocznik) lub biologicznych (drożdże paszowe) bogate w składniki pokarmowe, będące pożywieniem dla zwierząt hodowlanych.	https://www.gospodarz.pl/encyklopedia-rolnicza/p/pasza.html [dostęp: 31.03.2019]
9	Płodność	U samców - zdolność do wytwarzania plemników, dokonywania skoku na samicę, przeniesienia nasienia do dróg rodnych samicy; u samic – zdolność do wytwarzania komórek jajowych, zachodzenia w ciążę, donoszenia płodu i opieki nad potomstwem.	https://www.gospodarz.pl/encyklopedia-rolnicza/p/plodnosc.html [dostęp: 31.03.2019]
10	Ruja	Faza płodności samic w cyklu rozrodczym większości ssaków łożyskowych, z wyjątkiem człowiekowatych. Ułatwia skojarzenie pary w celu zapewnienia przekazania genów. Ruja występuje cyklicznie – raz lub kilka razy w roku – u psów zwykle dwa razy w roku, u innych psowatych i większości ssaków drapieżnych jeden raz, a u myszowatych kilka razy w roku. Poza okresem rui samice nie są zdolne do rozrodu czy wręcz kopulacji.	https://www.gospodarz.pl/encyklopedia-rolnicza/r/ruja.html [dostęp: 31.03.2019]
11	Zootechnika	Nauka o racjonalnym chowie i hodowli zwierząt oraz ich użytkowaniu. W zakres zootechniki wchodzi takie dyscypliny jak: genetyka, doskonalenie zwierząt, rozród, żywienie, paszoznawstwo, zoohigiena oraz mechanizacja i ekonomika produkcji zwierzęcej.	https://www.gospodarz.pl/encyklopedia-rolnicza/z/zootechnika.html [dostęp: 31.03.2019]

12	Zwierzętarńia	Miejsce, w którym prowadzona jest hodowla zwierząt domowych lub laboratoryjnych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://biotechnologia.pl/biotechnologia/wiwarium-zwierzetarnia-miejsce-szczegolne-dla-naukowcow,13006 [dostęp: 31.03.2019]
----	----------------------	--	--

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.